

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, kedd, július 26

Hirdetési díjak.

egy négyszög eszmintéjéről tér 2 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 80 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket felvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus) der Wollzeile 36.) Haasensteint et Vogler (Wallischgasse 10) Rnd. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasensteint et Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések közv. irodája Budapeston Szerviztér 3. sz.

Elvettelti cikkeik

garmond sora után 25 krajczár fizetendő.

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre 16 frt.
Fél évre 8
Negyedévre 4
Egy hóra helyben 1 frt 50 h

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői és kiadói szállás: főtér 12-ik szám.

Hírlapok nem adnak vissza.

Tizenegyedik évfolyam.

LENDÜLET.

Az a lendület, mely az ország közgazdasági viszonyaiban már is észlelhető, csak kezdete egy jobb kornak, mely — úgy látszik — a művelt világban már körülbelül két év óta bekövetkezett, és melynek első jelenségeivel hazánkban csak most találkozunk. Mutakozik a hitelviszonyok tetemes javulásában, mely természetesen, elől kelle menni az államnak, mert mikor az uzsorás kamatokra vett fel kölcsön pénzt, természetes, hogy a magán hitelnek ennek súlya alatt össze kelle zsugorodnia. És épen ez mutatja, hogy közvetve milyen áldásos hatása van egész közgazdasági helyzetünkre; annak a sokat szidalmazott fiskális politikának, mely eddigelé az állam számára az adózóktól csak áldozatokat követelt, és itt mutatkozik most már a másik tényezőnek is hatása; értjük ez alatt az Ausztriával kötött kiegyezést, melynek előnyeit nemcsak abban kell nézni, hogy a vámjüvedelmekből most több jut nekünk, mint eddig jutott; mert a restitutio nem emészt fel a mi bevételünket, nem csak a bank helyzetének tisztázásában és működésének kiterjesztésében kell azt keresni, hanem a konsolidált helyzet összes következményeiben; mert hogy a bank most hatalmas versenyével összes takarékpénztárainkat és zálogházainkat a kamatlábnak leszállítására kényszeríté, az is a kiegyezéssel függ össze, és minthogy úgy a pénzügyekért, mint a kiegyezésért a Tisza-kormányt tették felelőssé: igen természetes, hogy most ennek ki kell jutni a részt az általános javulás iránti elismerésből is. Már pedig a régi terhes adósságoknak konverziója, részben visszafizetése, a pénzügyi viszonyok tisztázása, konsolidációja az egész társadalomban; a községek és magánosok részéről ép úgy, mint az állam részéről napirenden van és így, ha ez áramlat nem zavartatik rossz termékek, elemi csapások és hitelválság által, a javulás rövid időn szemmel látható lesz. Mert a magán és közgazdasági viszonyokban egyaránt az előrehaladás és javulás egyik előfeltétele: a kamatláb leszállása. És ha a kormánynak közvetve és közvetlenül kifejtett actiojával sikerült ezt elérni, ezt követi a termelési és versenyképességi viszonyok javulása, a vállalkozási szellem feléledése, a munkakedv és képesség meg erősítése. Mert olcsóbb levén a pénz, megkönnyebbül a termelés, ha olcsóbban és többet termelünk, nő versenyképességünk.

A KELET TÁRCZÁJA.

A LÁMPAGYÚJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE.

Kilenczödik fejezet.

A láthatatlan varázsa.

(Folytatás.)

Midőn Gertrud a Gryseworthné bosszúsága folytán először pillantott a fiatal csoport felé, említett kis lányka között állott középen, s zavartan nézett körül, mintha szabadulni akarna. De ebben megakadályozták őt a gyermekek, s folyton kérdésekkel ostromolták, melyek mindenike hangos kacaját csalt a többiek ajkaira, melyben csak is a szegény kis megátamadt nem vett részt, sőt közel állt már ahhoz, hogy sirásban törjen ki.

Ha e jelenet Gertrudnak saját tapasztalatait juttatta-e eszébe, vagy az általános részvét hurja rezdülté meg szívében, elég, hogy nem tudta elfordítani tekintetét a kis csoportról és épen, midőn Netta kedvenc tárgyra tért át, tudniillik, mr. Phillips különzködéseire, Gertrud felugrott székéről, s így kiáltott:

— Nem hagyom, hogy így kinnözzék a gyermeket, s azzal átsietett a szobán, hogy kiszabadítsa őt.

Netta elkezdett szívéből nevetni Gertrud izgalmá, s sietsége fölött, hogy jó indulatu szándékát azonnal kivigye és azon szokatlan körülmény, hogy a nagy,

günn, ezzel együtt forgalmunk és ennek (a vasutak útján) újra az állam pénzügyi viszonyaira van kedvező hatása, úgy, hogy az állami actio által megkönnyebbült társadalom busásan fizeti vissza az államnak szolgálatait. A főváros emelkedése, a forgalom nevezkedése, a fogyasztás növekvése mind szélesbíti az adóalapot és bővíti az állam bevételeit, a mint hogy ezek emelkedését a kimutatások bizonyítják is.

Hogy az ipari szakoktatás fejlesztésére, a földmives iskolák szaporítására, a gyári ipar emelésére, a mezőgazdaság forgalmi és marhaállományi viszonyainak javítására most mennyi történik, azt nem kell magyarázni, mert látja mindenki. A nyilvánosságra jutott hírekből, a minis terek nyilatkozataiból pedig mindenki meggyőződhetett, hogy jövőre mindez irányban a kormány még nagyobb actiót szándékozik kifejteni. Akárhon jelennek meg a ministerek: Kézsmárkon Kemény Gábort, a Körösménten Ördödy Pált, Váradon, Szentgyörgyön Tiszát csak a közjóra irányzott törekvéséről, fáradozásáról ismeri meg a közönség, megjelenésük hatását az ellenzék kicsinyes élcelése vagy vádaskodása nem bírja elenyészlyozni.

Majdnem mindennap új vállalatról hoz híreket. Jelzálogbankjaink megszaporadtak, megerősödtek; a vicinális vasutak építése rohamosan halad; soda, papír, rizs, tannin gyár keletkezik; vasműveink nagyobb működésre egyesülnek, rendezik be magukat; gazdasági szeszgyáraink új élethez kezdtek; a nyugati kivitelben új és új összeköttetéseket kezdünk; majd nem minden héten jelentik Fiuméba: angol, amerikai, olasz hajók megérkezését. Mig a Tisza és Körös mentén serényen foly az ármentesítés műve. Bizony itt élet van, nem silyedés.

KÜLFÖLD.

A prágai cseh lapok jelentik a hírt, hogy a csehek a prágai kereskedelmi kamarai választások érvénye ellen óvást adtak be, állítolag a németek által elküvetett rendellenességek miatt. Az óvasban legfőképpen azt hozták fel indokl, hogy olyan kereskedők, kik nem voltak feljogosítva a nagy iparosok csoportjában szavazni mégis azok csoportjában adták be szavazatukat. Ezen óvást a csehek a helytartóshoz nyújtották be, de onnan elutasították, és erre a csehek fellebbeztek a kereskedelmi minisztériumhoz. A minisztérium utasította a helytartóshoz, hogy hívja egybe a választási bizottságot s rendeljen el pontos vizs-

zsuflóság tele szobán siető léptekkel s egy maga haladott át, az egész kört, melyet oly gyorsan odahagyott, kérdezősködésre indította, s távolléte alatt, a nélkül, hogy sejtene, beszéd tárgyat képezé.

— Mi az Netta? Kérdezte az öreg Gryseworth asszonyság; hova ment oly hirtelen Gertrud?

— Védőjéül tolja fel magát ama kicsiny, csodásan öltözött lánykának, nézd ott nagymama.

— Az csinált annyi lármát?

— Nem, nem ő, hanem azt hiszem ő volt a zaj indoka.

— Nem minden fiatal leány — jegyezte meg Ella — tudna ily nagy szobán mint ez, oly kellemmel áthaladni, mint Gertrud tette.

— Kiváló szép alakja van, szolt Gryseworthné, s tud csinosan mozogni; mai napság meglehetősen ritka tulajdon.

— Egyáltalán nagyon jól nevelt lányka, szolt bele Gryseworth orvos, ki Gertrudot figyelemmel szemlélte, mialatt átment a szobán, s most midőn beszélni hallott felőle, ő is a társasághoz csatlakozott, hogy részt vegyen a bírálatban.

De a tulajdonképeni titok, a miért azonnal felismerhető benne a finom műveltségű hölgy, abban rejlik, hogy rendkívüli méltóság van megjelenésében, nem sejtve, hogy valaki figyelemmel van iránta, nem is várja ezt senkitől és a legtermészetesebb módon viseli magát.

Kiválóan jól öltözködik. Ella szeretném, ha miss Flint öltözködési modorá-

gátat. Ezen egész eljárás a fennálló rendszabályokkal szemben megfelfeltlen. Evvel szemben egyik prágai lap azt újságolja, hogy a helytartóság még nem fejezte be a választási iratok felülvizsgálását, s így nem is tehetette át az ügyiratokat a minisztériumhoz. Tehát a csehek ujongása még korai, miután igen valószínűtlen, hogy a választások az állítólagos szabályellenességek alapján megsemmisítenessenek. A kereskedelmi kamara organisatiójának alapszabályai szerint a választók lajstromát és azok jogérvényét a választási végrehajtó bizottság állapítja meg, mindegyik a választások előtt, és az esetleges kifogások beadására rendszeren 14 napi határidő van kitűzve, melynek elteltével a bizottság által tett minden határozat megdönthetetlen jogerővel bír, s így a törvény értelmében a minisztérium soha sem változtathatja meg a választások lajstromát.

A csehek még mindig zengik az „Alleluja-t” Kraus tábornok kinevezése felett, s az egyenjoguság messiásának hívják. De hogy semmi tévedésben ne legyen a felett, hogy miként fogják fel cseh oldalról az általa hangoztatott „jóindulatát”, első sorban a képviselő választási törvény megváltoztatását követelik tőle. A „Politik” azt írja: „örömmel üdvözljük a helytartó proklamatióját és meglegegedéssel vesszük tudomásul, hogy országgyűlésünk nemzetiségei iránt csak jóindulatot hangoztat, azonban azon állítást, hogy a fenálló törvény képezi egyedül a vezérfontalat, mindkét nemzeti jogok megítélésében, nem elégíti ki a kívánalmakat, mert a törvény eddigelé sokféleképpen alkalmaztatott, mely módok nem óvtak meg a nemzetiségek jogait. Ezek közt van a választási törvény is, s ha Schmerling aera hagyatékát akarjuk vezérfontalként venni, akkor a leghelytelenebb eredményekre jutnánk.” — Hasonló értelemben ír a „Narodny Listi” s még hozzá teszi, hogy követelik a helytartótól, elnyomását a cseh királyság alkotmányos jogai ellen czélzó tüntetéseknél. Mindenesetre sajátos követelés egy osztrák császári tábornoktól, ki általában nem szándékozik politikát csinálni, és úgy látszik, hogy az új messiás számára már faragják a keresztet is.

Több lap említette a hírt, hogy Ferencz József és Vilmos császároknak augusztus első napjaira végleg kitűzött találkozására, az orosz udvar rendkívüli követet küld mindkét uralkodóhoz bizalmas missióval. Berlin jól értesült körök eddig erről mit sem tudnak, s a „Kreuzzeitung” szerint e hír csupán azon czézből bocsátott világra, hogy egy barátságos és udvarias actusnak, minő a két császár találkozása, olyan fontoság tulajdonításuk, mely azután igen sok féle combinatiót vonhasson maga után.

Róma-ból írják a „Germaniának”, hogy a bulla szövege, mely a katbol. Hierarchiát viszállítja Bosnia és Hercegovinában, előterjesztetett a pápának. E szerint három új püspök-

hoz alkalmazkodnál. Valami izletesebbet gondolni sem lehet.

— Vagy kiméletesebbet erszényedre nézve, sugta Netta; Gertrud nagyon egyszerűen öltözködik.

— Miss Flint öltözködési modora nem illenék miss Gryseworthhoz, szolt a divatos külsejű Petrancourt asszony, ki hasonlóan a csoporthoz lépett, halva a mr. Gryseworth megjegyzését. Az őn leánya sir nemes külsejű ragyogó jelenség, kinek jól áll, ha díszesen van öltözve.

— Az a divatúrúsné kirakatában levő bábon is jól áll, Petrancourt asszony. Hanem bizonyos értelemben igaz van kegyednek. A két leány igen különböz arra, hogy egymáshoz hasonlóak lehessenek, még ha öltöztetik a legkínainabb pontossággal egyenlők lennének is.

— Egymáshoz hasonlóak legyenek! Csak nem óhajta ön azt, hogy szép leánya oly hölgyhez hasonlítson, ki annak feleannyi bájosságával sem bír?

— Kegyed oly jól ismeri miss Flintet?

— Epen nem ismerem közéről. De Netta mutatta őt nekem a theázáskor, mint kiváló jó barátját.

— Ez esetben megbocsát asszonyom, ha azt mondom, miszerént lehetlen, hogy valódi fogalommal lehessen Flint Gertrud vonzó tulajdonairól, mert azok nem feltételes ismeretségnél tűnnek ki.

— Tehát ön is bevallja sir, hogy nem találja őt szépnak?

ség állítatik fel, Serajevóban, Mostar és Bányalukában. A két előbbire a méltóságok még a jövő consistorium alatt kinevezetnek, míg Bányalukában egyelőre csak in partibus infidelium nevezetnek ki az apostoli sz. széki adminisztrátorra.

Párisból jövő legújabb tudósítások megerősítik a hírt, mely szerint Freycinet ki van szemelve algieri főkörmányzóvá s kinevezése alkalmasint a választások után bekövetkezik.

Londonból jelenti a Times, hogy a két szabadelvű bolgár exminister Zankov és Slavejkovot Plevna-ban elfogták. — Az eddigi hírek szerint ugyan nevezettek Oláhországba menekültek volt, de onnan figyelmeztették őket, hogy hagyják el az olah területet, s még nincs megerősítve, ha vajjon elég vigyázatlak voltak-e bolgár földön maradni, A Bulgáriában jelenleg uralkodó rendkívüli állapotok és viszonyokat tekintetbe véve, könnyen megtörténhetik, hogy az elfogott két miniszter mint felségsejtők elítéltetnek.

A délmagyarországi tanító-egylet XV. nagygyűlése Oravicabányán.

(Saját tudósítónktól.)

Julius 18-án Jasenováról 350 vendég indult Oravicára a tanítógyűlésre. A román oravicai határon az indóháznál üdvözlő beszédet tartottak, s az elszállásoló bizottság gondjaira vette a megérkezetteket. Délután választmányi gyűlés tartottunk, melyen a teendőik sorozata s a tárgyalandó ügyek előlegesen behatóan megbeszéltek. Azután a főelőmester ur mutogatta meg a lövőkert érdekességeit, honnan a tanszerkiállításra mentünk, mely az impozáns, két emeletes polgári iskolában volt két nagy teremben csinnal, izléssel, nagy szorgalommal berendezve. Itt Dr. Kóvári polgári iskolai tanár ur mutogatta s magyarázta meg az érdeklődő közönségnek apróra a kiállított dolgokat. Ezt követte Magnin A. torna mester és francia nyelv-tanár érdekes tornamutatóványa, hol tanítványai mestertüket eléggé dícsérték ügyességükkel. Este 1/28-kor kezdődött a lövőkert verandájában az előértekeztet, melyet Schaffler elnök több mint 800 vendég előtt nyitott meg. — Előadta, hogy a holnapi gyűlésen a nem rendestagok is szóval és szavazati joggal bírnak. Az után a napirend állapított meg.

Következő tételek tiliztek ki. 1) Mit várhatunk az országos tanítói szövetség gyűléséről? Előadó: Berec Gyula Felsőtemplomról; magyar nyelven. 2) A pedagógia hamupókéja. Előadja németül Raichl Nándor, főleleml tanító Oravicán. 3) Educatioe religiosa. Előadja románul Moldován Ilyes, tanító. 4) A szülőház és iskola. Előadja szerbül. 5) Vegetani kísérletek. Előadja magyarul, Dr. Kóvári.

— Az igazat megvalva erre nem is igen gondoltam soha. Kérdezze meg nagysád ez iránt Petrancourtot ő elismert illetékes bíró e részben, szolt az orvos udvariassan meghajolva a hölgy felé, ki azon időben, midőn férje udvarolt neki, általánosán ünnepeelt királynője volt a divatvilágnak.

— Majd alkalmilag megteszem, de most igen közel áll a vak delhölgyhez. Miss Flint nagynénje az nemde?

— Nem rokona, csak különösen kedvelt barátjának.

E társalgás halk hangon folyt, hogy Emilia ne hallja meg. Mások azonban nem sokat törődtek jelenlétével, s Gryseworth asszony ép e perczen kezdett el hangosan s tartózkodás nélkül beszélni Gertrudról s így szolt:

— Kiváló körülmények közt kell őt látni, hogy az embert megragadja szépsége, mint én tegnap például, midőn a séta kocsiásból hazatért, s arca gyönyörtől lángolt; vagy ha élénk érdekekkel hallgatja valaki lelkes beszédjét; vagy mikor izgalom vesz erőt rajta, s felzaklatott érzelmei könnyekben törnek utat, s egész lelke szemeiben csillog.

— Nagymama, hisz te egészen ékes-szólóvá lettél, szolt Netta nevetve.

— Ilyen Gertrud ily alkalmakkor fejezte be az öreg asszonyság. Oh egészen szívem szerénti lányka ő.

— Kegyed elbeszélése után itélve, nagyon kedves fiatal hölgy kell hogy le-

E tételek a holnapi napra elfogadtatván, azon közbeszólásokra, hogy egyik-másik tételt el kell hagyni, mert nincs a közönségbe, aki megértse, igen tapintatosan azt felelték, hogy tekintettel a helyi körülményekre, a sorrend maradjon.

Második tárgy volt az ügyrend, melyet az eddigiekhez képest változtatlan hagytak. 3) A tisztikar választása a nagy gyűlésre (Lehreotag). A választás eredménye: elnök: Raichl Nándor, alelnökök: Petrács Tenyér; jegyzők: Till, Schadek, Viskall, Panda.

A megválasztott elnök igen szép beszédben köszöni a megújult bizalmat, mert a magyarnyelvet nem bírja szóban annyira, hogy a gyűlésen rögtönösen enunciatlason magyarul, mint jóhazafi, azt kívánja, hogy az elnöki székre olyan üljön, a ki a hazai nyelvet teljesen bírja, s azért ajánlja Berecz Gyulát. — Berecz meghatottan köszöni meg a bizalmat, de kéri a kártsakat, hogy tekintve fiatalágát és o gyűlésen való több rendbeli elfoglaltságát, mást válasszanak. Erre újból felkérte a megválasztott elnök, hogy maradjon, mivel az alelnökök teljesen bírák a nyelvet, s így főnagadás nem lesz.

Erre chaffir köszönetét fejezte ki Oravica nemes közönségének azon szíveségért, hogy más másodízben fogadta vendég szorotó karjai közzé a tanítókat — mire lelkes éljenzés zárta be szavait.

Az előértekeztet ugyanott ismerkedési estély követte, melyen az oravicai ceteraklubb tartott előadást, s a német és román dalárdák adtak elő német, román, magyar és szerbenyelven kitűnően betanult szép dalokat, hymnusokat és indulókat. Mind a két dalárdát Zech zenetanár igazgatta, páralan korrektséggel.

Júli 19-én Reggel 7 órakor a zenobizottság tanácskozott a polgári-iskola zenetermében, s az ifjusági irodalom bizottság ugyanott az értekezleti teremben.

9 órakor kezdődött a délmagyarországi tanítók nagygyűlése a lövőkert verandájában. Schaffler tudatja, hogy Krassómege főszolgabírája kívánja a tanító-gyűlést üdvözölni. Erre Tujá főszolgabíró ur igen csinos kis beszédben üdvözölte a vendégeket, s szavait az-zal zárta be, hogy siker koronáza munkálkodásukat. Szerencse fel!

Tenyér a helyi bizottság; nevében üdvözölte a nagygyűlést, s azt mondta, hogy a kik keresik o földön a menyországot jöjjenek Oravicára, s itt megtalálják — a mint tapasztalni fogják; erre elszavalta német nyelven írt, s az Oravicaer Wochenblattban közölt alkalmi költeményét.

A napirend értelmében elfoglalja Raichl az elnöki széket s német nyelven szol a 15 év óta megtartott évi gyűlések czéljairól, hogy azon laikusok, kik talán először jelentek meg, tájékozva legyenek. Négy pontba foglalja össze. 1) Testületileg emelni a népnevelést példával. 2) A

gyen, szolt Petrancourt, meg kell hogy ismerkedjünk vele.

— Bizonylatl úgy fogja találni, hogy teljességéig nem oly fajta fiatal lány, minők legfőbbnyire találhatók divat körünkben. Ismétlem kegyednek azt, mit Wil-láre Horace, egy igen művelt tudományos férfi mondott felőle; véleménye minden-esetre nyom valamit a latban.

Ez uri ember tizennygy napon át volt az Egyesült-Államokhoz czimzett vendégülben szállva, s gyakran meglátogatott minket, mikor erre járt. Azon napon, melyen Satarogából elutazott, ismét eljött hozzám, s távoztakor így szolt: „Hol van miss Flint? Óhajtanék még egy üdítő párbeszédet folytatni vele, mielőtt elutaznám. Valóban jól esik az embernek e fiatal hölgy társaságában lenni, mert legkisebb fáradtságába sem látszik kerülni az, hogy mulattasson és mégis teszi. Egyike azon kevés fiatal lánykának, kik soha sem beszélnek mások, mint mikor valami okos mondanivalójuk van.” — De nézzék csak mint letudta csilapítani azokat a gyermekeket!

Mr. Petrancourt követte Gryseworthné tekintetének irányát s kérdé:

— Az azon fiatal hölgy, kiről szó volt? Az ott a gyönyört nagy szemekkel, s felségés hajzattal? Már darab ideje, hogy feltűnt nekem.

— Igen az, ki a gyászba öltözött lánykával beszél.

(Folyt. köv.)

népiskolai ügy népszerűsítése ; ha rokonszenvet nyer, megvan a legfontosabb.

*) A vándorgyűlések emberekkel hozzák össze, ismereteség, vidékek, tájak szépsége tárul fel előtte, s a társulási szellem mellett erősíti az időtöltés is a munkában fáradságokat. 4) S a mit legfontosabbnak tart, a honfi érzet emelését, különösen ily polyglott vidéken, elérni az egyet, amint a jelen is mutatja, mert ő azt kívánja, hogy a tanító ne csak mint ilyen, szerepeljen itt és mindent, hanem mint jó hazafi.

Ezzel a nagygyűlést megnyitottak nyilvánítja s élteti Magyarországot [apostoli királyát, és kormányát, a gyűlést kebelébe fogadott meggyűlést és várost, s a tanító-gyűlésnek 33 és 50 perczenteket engedélyezett vasuti társaságokat.

Berecz Gyula (Fehér-templom) adja elő nagy szabadosaság és benső meggyőződésével azt, hogy mit vár az országos tanítói szövetségtől ?

Azért választotta e tételt, hogy tájékozva legyünk, mit várhatunk aug. 12-től : Ez esemény forduló pont Magyarország népművelése ügyének történetében, azért behatóbb megbeszélés tárgyát kell képeznie. Megvilágítja keletkezését ; általános vonásokban visszamegy, 1865—1867-ben egyetemi uton fejtnek ki tevékenységet a népoktatási törvény keletkezése előtt, ezen egyetelmek közé tartozik ez a délmagyarországi is. A törvény után másutt is alakultak egyetelmek a tanügyi felvirágoztatására közreműködni ; br. Eötvös oda hatott, hogy az intézmény elterjedt.

Másik célja volt a tanügyi népszerűsítése, erre eszköz volt a népművelési egyetelmek fejlesztése ; a mozgalmától el lehet várni, hogy rohamos fejlődésnek fog indulni — s a tevékenység nagy is volt, míg árván hagyta gyermekét a halhatatlan miniszter.

Az egyetelmek nem mutattak fel sikert, a vezetők buzgósága vesztett, a többség visszavonult, — tengődtek az egyetelmek — csak egyesek buzgalma vehető észre ; 1872-ben szabályrendelet akarja a tanító befolyást emelni az által, hogy országos egyetelmé alakuljanak, nem lett ez se végrehajtva, mindennek dacára voltak, kik nem felejtkeztek meg az egyetelmési szellemről, — megalkant a tanító egyetelmek országos szövetsége, tönkre is ment, — mi az oka, nem haborgatja, megtörtént dolog.

Ezt követi a harcz, vitakozás, megbeszélés mai napig. Szükséges, hogy az összes egyetelmek szövetséget képezzenek, hol a tanító véleményét nyilváníthassa. Nem hoz itéletet a történetről, mert nem volt kérdés, mely annyi ideig foglalkoztatta volna, mint épen ez, azért el is felejtkeztek oly kérdésekről, melyek égetők voltak, — inkább tanügyi politikát mint paedagogiát üttek, — ez a két feltételt az oka, hogy a nagym. vallás és közoktatási miniszter ur egybeírta.

Mit várhatunk ettől ? azt megmondja a program, melyet a bizottság javasolt, melyben minden tanítót és tanügyet érdeklő kérdés benne van. Első a tanító-egyetelmek szervezése.

Célja több irányt felölle, s ezek mind nemcsak, de elég egyelőre, habár egyrésze megvalósul, az óhajtottaknak.

Eddig szellemi értéket mutat föl a munkálkodás, de gyakorlati keveset ; pedig szükség, hogy a munkának ilyen eredménye legyen ; hacsak tehát a megválasztandó képviselő oda, hogy mindenkinen, minden egyetelmek legyen kis köre, hol akar is, tud is tenni. Szervezete oly hiányokat mutat, hogy egyelőre így semmit se tehet. Azért a tanítók által választandó képviselő hasson oda, hogy a tanítók érdekeit képviselje, hogy azoknak jogkört biztosítson. Van még sok kérdés, melyről eddig irt, és most beszélnie kellene, ilyen pl. a magyar beszéd mód-szer az idegen ajku népisokálkban, az iskolai takarékpénztárak kérdése stb. Nyilatkozzék a tanítók színe-java. Nem elég kifogásokat tenni, hanem meggyőződésszerűleg kell nyilatkozni, s indokolni, a mit óhajtnak. Legyenek utmutatók a tanítógyűlésekre. Megvárja, hogy a magyar nyelv terjesztése mikéntje képezze egyik főgondját az illető bizalmi férfinak, s az gyakorlati alapon nyugodjék, hogy a zöld asztal színe ne látszanék meg rajta. Képezzék feladatát az is, hogy a tanterv módosításán menjen keresztül, mert a mostani tág tért nyújt a kibővítésre. Továbbá az Eötvös-alap, melyet a magas kormány évi ezer forinttal gyarapít, de ez árva és özvegyek folegélésére nem elég, nem felel meg a mai viszonyoknak, szükséges, hogy magasabb segélyben részesüljön. Ne felejtkezzék meg az illető semmítőledekről, melynek más források javítását nem várhatja. Az, a ki ilyen alapon összehívta, vezetni fogja, s föntartója lesz, hála lesz a tanítószág részéről jutalma a tanügyi miniszterének ; sokat várunk, s ha lesz alap, sokat is tehetünk. Dobán (temesi) tanító azzal kívánja kiegszíteni, hogy az egyetelmek aktióba léphetéséért a közoktatásiügyi miniszter urnak azonnal köszönetet táviratozzanak. Berecz előtte szóló szavaira megjegyzi, hogy a javaslatban minden benne foglaltatik, s hogy ezen figyelem, melyben a tanítószág most részese, már maga nyereség. — Marx és Kákujai temesi tanfelügyelők üdvözlő táviratait olvassák fel, valamint a Reiter-ér.

Raischl N. oravicai főleemi tanító német nyelven igen szép beszédet tart e czímmel : Egy pedagógiai hamupipőke. Szokása, hogy kerekdedséget és eszméket tartalmazó igen sikerült előadásait ily különöz címek alá rejtse. Ismertnek tekintni a történetet, a hamupipőkeről, s azért fővonásaiban említi, hogy a testvérek közt a legelhangyagoltabb lesz valami ; ő búcsú Nánthánnal e meséket nemcsak gyerekek számára tartja, hanem a felnőttek okulhatnak belőle igazán, mert nemcsak egyes családoknak, de még nemzeteknek is kijut belőle, hogy ilyen elátkozottak szerepelnek ; vannak egymással szemben népek is, kik a hamupipőke szerepére jutnak. Ő csak a pedagógia hamupipőkéjét említi, kit a korszellem, a sajtó, a szabad szó már részben fölmentett szerepe alól — és ez a hamupipőke az I. osztály tanítója. Ez a semmibe vett seuki, a ki psycholog kell legyen, mert különben hibáját helyre nem hozzák — az életben, a hol az állást a fizetéssel mérik — soká lesz még hamupipőke.

Maga a tanítvány is csak későbbi tanárai-ra gondol — őt az is elfelejti. E tanító is ember, ottl se lehet valami emberföltölti követelni, különben igazságtalanok vagyunk ; ideig elismerés papírosan van számára, de nincs kiírva, már pedig a keserűséget, mi ennek osztályrésze, az arany nem fizeti meg ; s a bajt, mi ezen pártaságból származik, helyrehozni bajos, a hol nincs elismerés, ott hiányzik az animó ; s ha szerét ejtheti megszűnik, ott hagyja osztályát — ennek csak alkalom az I. osztály, a mi megragadhat valamit, mint a vízbe hullott — ő régi tanító, most is az I. osztályt tanítja, s elmondhatja az elmúltak után Dantával, hogy a ki ide lépik, az reményeit vetkőzze le ; elmondhatja, hogy eredménytelen marad minden szóbeszéd, ha nem emelik nyugodtan működhetővé azt, ki re legelső alkalommal bízzák gyermekeiket. Sok szép példát hoz fel, — melyek, mert szívbeli jöttek, szívhez szólnak — kívánja, hogy az I. osztály tanítóját a többivel egy polczra emeljük.

Elemi t. előadónak megható előadásáért köszönetet mond.

Moldován Ilyés román nyelven olvassa fel tételének (Educatione religiosa) földolgozását, melyben a vallásitanítás eredménytelenségeitől azozza fel, hogy a lelkesek és káplányok csak a díjazás mértékét tekintik a tanítás eredményének s a mint fizetik egy tanítanak, vagy ha nem — sehogy. Ez bizony nagyon is igaz. Sok helyt meg a tanítóra bántják ezt is, a ki csak terhet lát benne, s ha nem értvén hozzá kellőleg — ront — nem az ő hibája. Jegyzőkönyvileg elismerést arat. A szorb nyelven való előadás elmaradt, mert az illető hiányzott.

Dr. Kóváry vegytani kísérletei s természettani mutatóványai egy pár kivételével, igen szépen sikerültek s a közönségnek nagy élvezetet szereztek. Előnk köszönetet mond neki. Előnk felolvassa az üdvözlőket, melyek időközben jöttek az aradvidéki, csongrádmezei egyetelmektől, továbbá Steinbach tanfelügyelőtől, Csátáritól (Szeged), Rillitől, Nemcskaytól stb. Előnk kijelenti, hogy vége a XV-ik nagygyűlésnek, hogy ez egyike volt idáig a legkevesettebbeknek, s különösen jellemző benne az, hogy a románok is résztvettek, s megmutatták, hogy e hazafias szellemű gyűlésben való megjelenést ilylen színben kívánja őket feltüntetni. Végül élteti ő felségeket, a magyar kormányt, Suttag tanfelügyelőt, Zseiros orsz. képviselőt, Tabajdi főispánt, a vasuti társ. igazgatóit és Oravicza községét.

Délután 1 órakor közebed tartott a lövőkerthben, hol 300 vendég telepedett az asztalhoz, s a cigányt csakhamar elhallgatták a felköszöntők sora. Tenyér éltető a legelső magyar embert, a királyt, (majd később Suttagot) Raischl Trefort minisztert, Muntiján (oravicai) kiemeli, hogy nyelv- és valláskülönbség nélkül egy haza gyermekei vagyunk, élteti az egyetértést köztünk. Berecz élteti Torontát és Temes megyék tanfelügyelőit : Steinbach, Mars és Kákujait. Lechner L. Oravicza bánya vendég-szerető községét, s annak élen a bányai főhatóságot. Raischl a vendégeket és Zseiros orsz. képviselőt. Pilszki főispere, mint 50 éves tarférfi az anyákat. — De ki győzné mind leírni !

Délután 3 órakor Csiklovára indulunk gyalog, míg a bátrabbak kocsi-ra ültek ; azért mondom bátrabbak, mert ehez a hajtsához hozzá kell szokni, lejtőre is ostorozzák a párákat. A fölséges vidék szépségeiben gyönyörködve, a fáradságat föloldította a helyi sürföző árpaleve. Este a lövőkerthben fényes táncszertély rendeztetett, melyen meggyőződhetet az idegen-ség, hogy a bányaváros szépségeit méltán emlegetik a vidéken.

Jul. 20-án reggel tartott meg a „délmagyarországi tanító egyetelm“ XV. közgyűlése. Mindenekelőtt az évi jelentés tétetett meg, mely szerint az egyetelmek van 428 rendes, 58 pártoló és 10 tiszteletbeli tagja. Elfőrdült 151 írásbeli tárgy. A tavalyi kubini gyűlésből maradt 100 frt, pénztári hátralék 381 frt 60 kr. A hátralékosokra kimondatott, hogy a választmány járjon el a lehető gyorsan és vagy törlésszenek ki, vagy pereltessenek be.

Továbbá kimondatott, hogy a nagygyűlés elesik és csak közgyűlés lesz, egy elnökkel. A gyűlésen csak a tagok bírnak szavazattal. Elemi Sándor marad az egyetelm közlőny szerkesztője.

Erre jön a képviselőválasztás az országos tanító szövetségi gyűlésre. A jul. 8-káról kelt magas rendelel felolvasatik. E szerint meghivatik 14 egyetelm, ezek mindegyike, tekintet nélkül a számára, választ egy képviselőt az előértekezletre, mely Budapestön jul. 28-án veszi kezdetét. Ezenkívül 10 tanfelügyelő, az állami képezdéből egy-egy képviselő lesz behiva. Nők nem választhatók.

A titkos szavazás megejtetvén, a „délmagyarországi tanító-egyetelm“ képviselője lett Berecz Gyula abszolút szavazattöbbséggel.

Tiszteletbeli tagokká választattak : Kókujai tanfelügyelő és Schöffler, ki már 7-ikszor elnöke az egyetelmek.

Riesz felsőzál, hogy a confessionalis tanítók is egyenlő oltalomban részesüljenek a többiekkel, s kéri a közgyűlést, hogy ez értelembe petícióival járuljon a magas kormányhoz ; a közgyűlés elfogadja az indítványt. Ez után felsőzál Marschall német nyelven Schubert érdekében, a ki 34 év óta tanít, s most kegyetelen ; a közgyűlés nem bocsátkozhatván bele ennek tárgyalásába addig, míg az ügyet nem ismeri, megbizza a választmányt, hogy a dolognak utána járjon.

Berecz megvételre ajánlja Viskocinak a selyemtenyészéstől irt művét, és Birkenheuer Béla torontál-szécsényi tanítónak „Liebe, Freiheit, Kultur“ című költeményeit.

Erre előnk a Rill által betekintés végett küldött tankönyvekre tesz figyelem-ség ; — és végül köszönetet mond Oravicza nemcs községének s mindazoknak, kik a gyűlést lehetővé tették.

Ebéd után kocsi-on kiindultunk a „Marilla“ fürdőhöz. Főlséges szép völgy vezet oda, a mint Steierlak felé megy az ember ; a fürdő szép, kedves, fekvése páratlan a gyönyört fenyvesben, de csak egy kétemeletes épülete van, hol a fürdők s betegek vannak elhelyezve ; s hozzá kissé drága.

Este színi előadás volt, melynek tiszta jóvedelme részben a „délmagyarországi tanító-egyetelm“ segélypénztárát illeti.

Jul. 21-én reggel külön vonaton Aninába indultunk, hol a legfőlségesebb látvány tárult eléuk azon mesteri uton, melynek párja nincs ; de e költői látvány regisztrálása nem tartozik e tudósítás keretébe — azért bezárom jelen soraimat azzal, hogy hazánkban sok látnivaló van, de a ki nem ismeri Délmagyarországot, keresse föl e ragyogó pontokat, mert nem bánja meg.

L. L.

AZ UTOLSÓ NÉPSZÁMLÁLÁS.

Az Orvosi Hetilap utolsó számában Szalárdi Mór tr. ir a népszámlálás eredményéről következőkben :

Az imént megejtett népszámlálás eredményei szomorúak, rosszat vártunk és mégis fájdalmas meglepetést éreztünk. Tehát igazán pusztulunk ! Egy tizenhárom milliói nemzet évenként csak tizenegy ezer lélekkel szaporodik ! Hiába keresnénk erre példát az európai nemzetek történetében. Főlszines és szeszélyos közvéleményünk is egy pillanatra megdőbönt. Nehány lapban jajveszékő cikkek jelentek meg. De az ilyen pillanatyú lármának már több ízben voltunk tanúi ; elmúlik a mint keletkezett, s azután többé senki sem törődik a dologgal. A közönbűség ép oly megdőbönt és ép oly példátlan. Másutt az ország közvéleménye ily szomorú tényekkel szemben föl lett volna zaklatva ; hangosan követelte volna, hogy a hozzáértők tanácskozzanak erről a veszedelmes bajról, mely annál veszedelmesebb, mennél észrevétlenebbül működik ; a kormány főfigyelmét fordította volna a nagy országos kérdésre, hogy mi okozza hazánkban a példátlan hanyatlást, s megtett volna mindent, a mit a kormány ilyen esetben tehet. Nálunk az egész eredmény néhány tájékoztató cikkek a napi lapokban, melyekre senki sem hederít.

Népnök szegény, s a szegénység, kedvező talaj betegségek, járványok számára. De azért az orvosi kar anyagilag és erkölcsileg folyton sülyed.

Semmi sem bizonyítja jobban, hogy népnök a modern műveltség mily alacsony fokán áll, mint az a verses közönbűség, melylyel a közegészség iránt viseltetünk. S tartunk tőle, hogy az utolsó népszámlálás eredményei sem fognak bennünket ez apathiából fölrázni. Hamar felejtjenek nálunk, főleg kellemetlen dolgokat. Nehezen lelkesednek nálunk olyanért, mihez türelmes tanulás, szakértelem szükséges.

Jó közegészségügyi közigazgatásnak első feltétele a jó közegészségügyi statisztika. Ezen

első feltétel nincsen meg nálunk. A lenézett, barbárnak mondott Szerbiának, Ruméniának, Görögországnak is jobb közegészségügyi statisztikájuk van, mint nekünk. Az országos közegészségügyi tanács föl is szólalt ez ügyben, de feleletet nem kapott. Hogy minék nézik ezt a közegészségügyi tanácsot, az előttünk megfoghatatlan. Ha fontosabb ügy kerül szőnyegre, nem kérdezik meg, ha maga indítványoz valamit, nem hallgatnak rá. Ugy látszik csak cifraságnak van meg, mert másutt is van ilyen testület. Tény, hogy nem tudta keresztülvinni, hogy közegészségügyi statisztikánk legyen, s tény, hogy ilyen nincs. Bajaink mivoltát nem ismerjük, csak az eredményből látjuk, hogy mekkorák.

Magyarország népesedési mozgalma az utolsó tíz évben következ.

A születések száma Magyarországon 560. ezer és 604.000 között ingadozik, a halálozás, pedig szűntén 500.000 körül forog. A kholera-évben e szám nagyobb, 800.000-re emelkedik. Évenként ez utóbbi tíz évben átlag száz lakosra 4.27 születés és 3-98 halálozás esik. A halálozások nagy számát a túlságos gyermekhalandóság okozza, fele a meghaltaknak 0—5 éves gyermek, s a gyermekhalandóság folyton növekedik. A házasságok száma folyton csökken ; kivéve a kholera után következett 74 iki évet, melyben a házasságok száma gyarapodást mutat, a mint ezt rendesen nagy csapások után észlelhetni. Ilyenkor több az özvegy, s sokan örökös után a házasság anyagi feltételeinek birtokába jutnak. A házasságok számának csökkenésével a törvénytelen gyermekek száma már az összes születők hét százalékára rug. Összesen született élve e tíz év alatt 5.828.251, meghalt 5.432.112, a különbség tehát 392.246 lélek, ennyivel szaporodott a lakosság születés után vagyis 1000 emberre évenkénti gyarapodás 289.

Magyarországban, nemcsak hogy nagyon sokan házassodnak, — 1000 emberre évenként 10 házasságkötés esik, a mennyi Szerbián kívül egy államban sem található, — hanem nagyon korán lépnek házasságra. Harminez éves korban a férfiaknak már 76%-a, míg a nők 58%-a már házas. Van annak kára és haszna ; a haszon abban rejlik, hogy aránylag kevesebb törvénytelen gyermek születik, de baj az, hogy erőteljes korban kötött házasság nem biztosítja a gyermekek kellő gondozását. Hogy mi az oka a kora házasságoknak, nem tudjuk. Sem a klíma, a föld fekvése, sem a lakosság foglalkozása vagy vagyoni állapota nem bír különös befolyással erre. Az is kitűnik, hogy a nálunk élő nemzeteknek, nem volt befolyásuk a mi ebbeli viszonyainkra.

Dolgozatunk végeredményei végtelenül szomorúak. Tisztán kitűnik, hogy nem haladunk, hogy valósággal stíledünk. Fognak-e javulni a viszonyok ? Foge a kormány, a közvélemény nagyobb gondot fordítani a közegészségügyre. Fognak-e komolyan, szakértelemmel mindent megtenni, mit a magunk erejéből megtehetünk ? Őszintén mondván, nem hiszünk. De bizonyos, hogy három legsürgősebb teendő van :

1. Országos közegészségügyi statisztika megteremtése, hogy a baj mivoltát, okait pontosan megismerjük.
2. Országos közarvabázak felállítása, a gyermekhalandóság csökkentésére.
3. Ez nem orvosi ügy, de összefügg vele : a közgazdasági viszonyok javulása, hogy a tömeges kivándorlás elé gátot vessünk.

Eszkütszéki tárgyalás.

A Bartha eset alkalmával a katonai hatóság által hirlapírók ellen indított sajtóperek közül szombaton tárgyalta a budapesti sajtótörvényszék az utolsót. Inczedy Lászlónak a „Függetlenség“ munkatársának sajtóperét.

A per tárgyat a „Függetlenség“ nek m. év. november tizenötödikén 317. számában megjelent „legújabb soldateskabrutalitás“ című cikkek képezte. Miután az eskütszék megalkult, a közzavádó felolvastván a vádiratot, mely szerint az incriminált cikkek ily nemű kifejezései : „a katonai urak nem tartoznak tisztelni a polgárok életét és épségét“ ... „hogy a katonai hatóság maga is a életével és becsületével szabadosnak tartja a katonát“ ... olyanok, melyek a cs. és kir. közös hadsereget s ennek tisztikarát becsületében gyalázzák meg. — Inczedy László a felolvasást a cikkért elvállalta.

Kovács Gyula védő ügyvéd védbeszédében kifejti, hogy az idézett kifejezések semmi sértő nem tartalmaznak s maga Inczedy László személyesen is szót emelvény, kijelenti, hogy neki nem volt szándéka a katonaságot sérteni.

Ezen értelembe az eskütszék vádlottat 9 szavazattal 3 ellenében felmentette.

Az iparkamarai választás.

Az iparkamarai választás folyó hó 23-án történt, jóval nagyobb érdeklődés mellett, mint eddig hasonló alkalmakkor tapasztalható volt. Főleg a kereskedők közt volt az érdeklődés nagy, annyira, hogy a mintegy 90 re menő választó jogosult közül 74 szavazott, míg a legutóbbi alkalommal az összes szavazók száma 38 ra ment. Ellenben az iparosok kevesebb érdeklődést mutattak, s a mintegy 900-ra menő

választó jogosultak alig egy 9-ed része, 119 jelent csak meg az urna előtt. A szombati választásnál egyébiránt csak a kereskedők választása volt érvényes, miután az iparosok szabálytalan cédulák használásáért megsemmisítették.

Az új választás aug. 7-én lesz. Újabb megsemmisítés kikötése végett megemlítjük, hogy a szavazó cédulákra csak oly egyének nevei irandók, kik az iparosok lajstromában előfordulnak. E lajstromot megtekinthetik a városház 8-dik számú irodájában.

A kereskedők részéről megválasztottak a következők egyhangulag : Korbuly Bogdán, Tauffer Ferencz, Medgyesi L. József és Weiss József, Somlyai László 69 szavaz, Fischer Vilmos 68, Bogdán István 67, Finály Henrik (mint az egyesült takarékpénztár képviselője) 64, Schwartz József 64, ifjú Reményi K. Lajos, 61, Sigmond Dezső 58, Csiki Imre 57, Polcz Albert 56, Tauffer József 55 szavazattal sorshuzás után ; póttagoknak : Voith József 55, Hunwald Lipót 49, Demeter József 47, Gámeneci János 49, Holdampf Gerő 45, Biasini Sándor 41, Hilbert Albert 39, Gergely Ferencz 38 szóval.

Előpataki gyógyvendégek névsora 1881. év június 1-től június 23-ig. (Folytatás.)

Dumitrescu Senátyi birtokos Plojestből 3, Strasser Lipót gyáros Kolozsvárról 1, Stamatescu Flor ügyvéd Gurgévórol 2, Lázár Károly kereskedő Vidratszegeől 1, Mantuleanu Alexandrina birtokos Bukarestből 1, Zisu Helena birtokos Turnu-Magurelliről 1, Albert Mihály tanár Segesvárról 1, Lungu György lapszerkesztő Bukarestből 1, Jonescu Irén birtokos Bukarestből 1, Jonescu Sita birtokos Bukarestből 1, Gr. Bethlen István birtokos Kolozsvárról 1, Florian Ávrám kereskedő Bukarestből 1, Zipper Sámuel kereskedő Teil Farkasné kereskedő Nagy-Egyedről 1, Krauss Sarolta birtokos Fogarasból 1, Lewy Nathán kereskedő Brailából 6, Merdinger Berta kereskedőné Brailából 6, Mocianu György kereskedő Bukarestből 2, Michail Gabriel kereskedő Bukarestből 4, Keltman Romancsik kereskedő Foksánról 2, Laugosi Zsigmond birtos Krizbáról 1, Jonescu Amália magányzó Bukarestből 3, Récey Miklós birtokos Fogarasból 1, Tutsek Károly kereskedő Brassából 1, Popp Vilma gyáros Brassából 2, Gajzágó László kereskedő Beszterczéről 1, Stanesku Sterig tanár Bukarestből 1, Csizsár Mihály kereskedő K.Vásárhelyről 1, Broikes Róza kereskedő Brassából 1, Br. Kemény Istvánné birtokos Csombordról 3, Br. Kemény Emma birtokos Nagyenyedről 2, Mangescu Frigyes birtokos Nagyenyedről 4, Mihuletu Jorgu vállalkozó Bukarestből 2, Adler S. H. kereskedő Bukarestből 1, Gackstáder Maria kereskedő Bukarestből 4, Pánaiot János birtokos Bukarestből 3, Kovács Dénes cipész Bukarestből 1. Közöve lett összesen 462 személy.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. július 25.

— **A hivatalos lapból.** Ő császári és Apostoli királyi Felsége, folyó évi július hó 14-én kelt legfelsőbb elhatározásával, dr. Tauffer Vilmos egyetemi magántanárt és szülészeti tanárségét, a budapesti egyetemen rendszerezett II. szülészeti és nőgyógyászati kórodi tanszékre nyilvános rendes tanárrá legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Helyi hírek.

— **Nem tudunk nevet adni annak** a páratlan vakmerőségnek, melylyel az „Ellenzék“ folyton lapunk bukását hirdeti. Eláll a jóhiszeműséghez szokott elme azon elszántság előtt, melylyel e lap háromnegyed év óta a merész valótlanságok gyártását végzi. Az „Ellenzék“ — csak a nagyjáról szólva — leszúrattat katonatisztokkal egy collegium seprőt, s midőn kivíjalt, hogy az egészet a szerkesztőségben koholták, még aztán is fenntartotta a hirt, s most a bürtőben sinlik egy újságról, a ki felült e meselek ; a sétatérén petroleummal leöntött egy nőt, s midőn a nyomozás megindítása végett hivatalosan kézdőre vonták, azt válaszolta az illető munkatárs, hogy nem tudja kitől kapta az értesítést ; eltagadta e lap, hogy szerkesztője előbb a „Magyar Polgár“-ban a szélbaléval ellenkező elveket hirdetett ; eltagadta, hogy kormánypárti lapszerkesztő akart lenni ; eltagadta, hogy az „Egyetértés“ a függetlenségi párt szövetségét felajánlotta a szepeni politikusoknak ; eltagadta, hogy pártja Papp Györgygyel, a nemzetiségi tulzóval, állott szövetségben, s mindezt a nyilvánosság elé bocsátott, nyomtatásban levő, megcáfolhatatlan okmányokkal szemben. Ráfogott e lap városunk egyik volt képviselőjére soha meg nem történt dolgokat, ráfogta a többi között azt is lapunkra, hogy még jóval a választások előtt habarékparti lesz, hogy 180 vidéki előzetője van, s vakmerőségében odaig ment, hogy e számot koholt érkeztük szerint napokra osztotta fel, nem is csinálván titkot belőle, hogy mindezt hiteltelen rontására s nagy számú hirdetőnk elhárítására céljából cselekszi. Most pedig, a midőn e nemcs fogások dacára az előzetőkben és hirdetésekben való nagy inség végpusztulá-

sal fenyegeti őt, ismét megkísérti a „Kelet“ halálának jóslatával segíti magán. Nyilván azon hitben él e szédelgő újság, hogy valamennyi olvasójának csak a hóstái por gyámoltalan-ságáig ér az esze, a kik ma is boldogok a hitben, hogy Bartha ur három évre elengedte nekik az adót. Ezuttal lapunk nagybecsült munkatársa, Bánffy Béla gróf elapok hasábjain közzölt cikkének következő passzusából vél az „Ellenzék“ magának fegyvert faraghatni: „En őszintén megvallva igen óhajtanám, ha ön tisztelt Szerkesztő ur, mint a ki oly bátorasággal szerkeszti a lapot, módot találna arra, hogy pártunknak Kolozsvárt csak egy organuma legyen.“ No hát, ha tudni akarja az „Ellenzék“, hogy e passus mit jelent, essék kétsége és úgy haljon meg, mert e terv szerint, ha ugyan megvalósul, a „Kelet“ előfizetői egy, nagyságra és berendezésre nézve az „Egyetértéshez“ hasonló hatalmas kor-mánypárti laphoz jutnának, mely a városi apró czivódások fölé helyezkedvén, kizárólag a nagy közönség és pártunk érdekeinek volna szószólója. Ez ugyan még a nemes gróf részéről sem több egyszerű óhajtasnál, de a mivel e terv megvalósítására a felszólítás ép a „Kelet“ hasábjain, lapunk szerkesztőjéhez intéz-tett, csak az „Ellenzék“ lehet oly bárgyú vagy inkább rosszakarátu, hogy a nyilvánvaló foko-zottabb mérvű megerősödés helyett, abból lapunk gyengülésere következzon.

— **Bauer altábornagy** erdélyi kato-nai parancsnok a tegnapi esti gyorsvonattal vá-roshoz érkezett s ma a helyben állomásozó csapatok felett szemlélt tartott. Ma este 6 órakor tiszteletére a sétatérre katona zene tartaték.

— **Hetényi Bélának** színházunk egy-kori jó emlékü tagjának egy látványos színmű-vét adták szombaton elő Budán a krisztina-városi színpadon. A darabra, mint a lapok ír-ják, ha nem is lehet magasabb mértéket alkalmazni, de mint látványosság megállja helyét. Úgyesen is volt kiállítva s a közönség jól mu-latott és több ízben tapsolta ki a szerzőt.

— **Gyenes László** megvált a kolozs-vári színházról. A legnagyobb sajnálattal vesz-tük a hírt, hogy színházunk e kiváló erejét ta-vaszról fogva a budapesti nemzeti színházhoz szerződötték. Gyenes nemcsak ambicionált s iz-mos tehetségű, de igen szorgalmas tagja is szí-nházunknak. (Kivált az utóbbi időben sürdén vé-teltett a szerepkiosztásoknál igénybe) s minden-kép igen érezhető hiányt fog hagyni maga után. Jó lenne utódjáról ideje korán gondoskodni. A „Hon“, melyből Gyenes szerződésének hírért vesszük, egyuttal a felett való örömeinek ad ki-tejezést, hogy Gyenes szerződésével oly na-gyobb tragikái szerepek, melyek eddig előadó művészi hiányában pihentettek, ismét színe ré-tetnek ilyenekül említi III. Richárdot és Jágót. E szerepek, mint nevezett lap írja, Gyenes ur már be is tanulta.

— **A kolozsvári** ügyvédi kamara azon tagjait, kik a kamarai tagsági illetékeikkel hát-ralekban vannak, fölkerem, hogy e tartozásai-akat legkésőbbben f. hó 31-ig nálam annál bizo-nyosabban kiegyenlíteni sziveskedjenek, mivel e határidő eredménytelen elteltével a behajtás ér-dekében a törvényszerű kényszereszközök alkalmazása fog ellenük igénybe vétetni. Kolozsvárt, 1881. július 24-én. Benel Ferencz, ügy-véd, mint a kolozsvári ügyvédi kamara c. i. pénztárnoka.

— **A „kolozsvári”** polgári da-legyelt pártoló tagjai részére 1881. aug. 7-én táncszal egybekötött rendkívüli Erdei kirándu-lást rendez a „Hója“ nevű erdőrézben. Kap-csolatban e hírrel a da-legyelt folyó év jan. 9-én tartott II. rendes da-lestélyének rendező bizottsá-ga a da-lestély alkalmával feltűzöttük névsorából kimaradt Bartha Miklós urnak mond most utó-lagosan köszönetet, ki 4 frtot adott az egye-sültet pénztárának. — **Schwarz** József kolozs-vári terménykereskedő ur pedig szíves volt a kolozsvári polgári da-legyelt pénztár alapja gyarapítására 25 frtot felajánlani. Fogadja a nagy-lekelt adományért legforróbb köszönetünket. Ko-lozsvárt, 1881. júl. 25-én. Benigni Sámuel el-nök, Cseregédi Ferencz egyt. titkár.

— **Tűzlárma.** Az éjél 1—2 óra között a harangok két ütessel tűzet jeleztek, de azután csakhamar elhallgattak. A város területén a tűznek sehol semmi nyoma nem volt látható. Később a rendőrségnél tett kérdéseinkre megtud-tuk, hogy K-Monostor határára a pásztorok va-lahol igen nagy tűzet találtak csinálni s ez ve-zette felre a tűzölő torony órért.

— **A legpikánsabb** francia írónak, Droz Gusztávnak nevével találkozok olvasónk a mai Csarnok-ban. Droz, ki a Coocottek közöl-nyében, a Vie Parisienne-ben tűnt fel, remek em-nyében, a Vie Parisienne-ben tűnt fel, remek em-lékét teremtetve a második császárság raffiniert családi életének. A magyar közönség eddigelé a Pesti Napló-ban élvezhette pár év előtt a Monsieur Madam e et Bébe szerzőjének egy-két rajzát; mi egyelőre a legérzelmesebbet választottuk bemutatónál. Ki átélté Csarnokunk raj-zának tárgyát, érezhetni fogja, mi az a rigasz, mit a költészet nyújt.

— **A mezőségi** vasut tanulmányozására, mint biztos forrásból értesültünk, a kormány a napokban egy központi felügyelőt fog küldteni, ki az egész vonalat befogja utazni. Örültünk, hogy a kormány ezen fontos közgazdasági és hadászati vonal iránt ily mélyen érdeklődik.

— **Időjárás.** Európában: A nagy lég-nyomás (764—766) a kontinens nyugati felében, a depressió (756—757) annak keleti részében van. Az idő változó felbőztet mellett, helyi esők, kevés ingadozást mutat a hőmérsékletben. Hazánkban: Többnyire, északi és északnyugati, csendesedett szelek mellett a hőmérséklet keleten és északnyugaton kisebbedett, északkeleten és dél-nyugaton nagyobbodott; a légnyomás általában feljebb szállt. Az idő nagyrészen napos, felhős borussal változó; nyugaton tiszta. Helyi esők keleten voltak, általában kevesebb mennyiségben; Egerben égháborúval. Az e hó 19-én előrejelzett idő végéhez közeledik, s derült jelleget ölt, egyre melegebb és szárazabb lesz. Kilátás a jövő időre: Hazánkban: nyugati felében derült, keleten derült, szélescsendesebb, általában me-legbb időt várhatni.

Hazai hírek.

— **A Jókai** Mór születési házara Ko-máromban helyezettül emléktábla leleplezési ün-nepélye augusztus 20-án lesz. Az emléktábla fe-kezte gránitból lesz és már Gerenday jóhírt bu-dapesti czégnél meg is rendeltetett. Az ünnepélye-ségek programja legközelebb lesz megállá-pítva.

— **Esküdtéséki** tárgyalás lesz folyó hó 27-én a marosvásárhelyi k. törvényszék előtt. A panasz a Háromszéken Kézdivásárhelyt megje-lent — „Székely-Közlöny“ című politikai lap szerkesztője ellen van emelve. A vádló dr. Csah Károly, kit Ferencz Albert ügyvéd képvisel.

— **Az iparmuseumban** rendezendő könyvkiallítás célja elősegítésére a kiállítás szer-vezője Rath György föl hívást intézett a nyom-dászokhoz, könyvkötőkhez s általában mindazok-hoz, a kiknek a kiállításban jelentékeny szerep jutott, hogy vegyenek részt a decemberben meg-nyíló tárlatban. A kiállítandó munkákat előbb jury bírálja meg, s a jelesebb művek dicserő kö-levelet is kapnak. Jelentkezések szeptember 1-ig fogadtatnak a sugáruúti műcsarnokban. Végül megemlítiük, hogy jelen kiállítás részben a Ma-gyar Általános Iparügylet által rendezendő ka-rácsoni kiállítást és bazárt fogja kiegészíteni.

— **Az előpataki** baleset, mint a „Ne-mere“ írja, csakugyan nagymérvű gondatlanság és bűnös mulasztás következménye volt. E tárgy-ban a kézdívasárhelyi kir. ügyész azzonnal meg-indította és személyesen vezette a vizsgálatot. A brassói építési hivatalból két mérnök jött a hely-színére s szakszerű vizsgálat alá vette az árkt fedő deszkázatot. Konstatálták, miszerint a desz-kázat az gerendák oly korhadt állapotban vol-tak, hogy azokon a járás még a mindennapos sétáló közönségre is életveszélyes lehetett volna. Ennyi a vizsgálat eredménye, mely mindenesetre súlyosan kompromittálja a fűrdőbirtokosságot az ellenőrzés elmulasztásáért.

— **Őszi lóversenyek.** A pesti lovar-egylet által év évre megállapított 10, illetve a trónörökös pár tit léte alkalmával tartott két rendkívüli versenyen együtt 12 versenynapból az ősi versenyekre még 4 nap van hátra. Ezek közül augusztusban kettő s kettő október ha-vában tartatuk meg. A legközelebbi verseny nap augusztus 20-án leendő 5 futammal 12,800 frt díjösszegben, a második nap 21-én szintén 5 futammal: díjak összege 2400 frt és 1500 frank. Az októberi versenyek 16-án és 18-án tartatnak. Az első hat futammal: díjak összege 4200 frt, 5000 frank és 250 cs. kir. arany; a második 5 futammal: díjak összege 5000 frt és 5000 frank.

— **22 valóper** fog tárgyalatni a jövő héten a legfőbb ítélőszéknél. A perek között elő-fordul egy fiatal asszony valópere is, ki a fő- város legünnepeltebb szépségei közé tartozott. E hülg, helybeli nagykereskedő leánya csak pár évvel ezelőtt lépett házasságra egy fővárosi tekin-télyes nagykereskedő czég egyik tagjával. A so-kal irigylet fiatal házaspár boldogsága azonban csak rövid tartamú volt, mivel a férj házassá-gának már harmadik évében agyba esett, mely később észbelei beszámíthatatlansággá fajult. A fi-atál asszony, ki immár visszatért szülői házába, férje ellen váloperit indított s egyuttal pert indí-tott tekintélyes hozományainak kiadatása iránt is — mivel annak kiadatása férjének családja részéről megtagadtatott.

Vegyes hírek.

— **Katonák** Eldorádójának nevezhető Ve-nezuale köztársasága. E kis országban legnagyobb kintutais szerint 32,222 tábornok van, részben tényleges hadi szolgálatban, részben mind tar-talékos. A mostani hadfő, Guzman Blanco tábor-nok egymaga 8000 tábornokot nevezett ki. A tá-bornok, kit Párisban jártakor az örültek bázába is bekellett esukni egy kis időre, a nagyzás hó-bortájában leledzik. Anélkül hogy valaha meg-győződött volna a felől, hogy a puskapornak milyen a szaga, nagyobb hadverőnek tartja ma-gát Moltkénál, s az ország minden városában szobrot állított magának. Caracasban plane há-mron szobra van, a mi 170,000 dolárba került, míg Dél-Amerika főszahaditójának Bolívarnak em-lékét szerény 70,000 dolláros szobrocska örökíti meg.

— **Bőkezű golyó.** A New-York Herald hozza a hírt, hogy egy harmincz éves hülg ju-lius másodikán nem kevesebb, mint hét gyermek-vel ajándékozta meg férjét egyszerre. A megré-

mül férj felkiáltott: Kicsit mégis sok! és az ame-rikaik elég szívesek, hogy ezt elhiszik neki. A legelső a hét közül természetes fejlődést és nagy-ságu gyermeket, a többiek azután igen gyöngök. Barantum ur, ki most az üstöküssel akar kéjula-zást rendezni a csillagok közé és erre kompá-nistájával egyetemben felhívást is bocsátott ki a mélyen tisztelt yankeekhez, azt az ajánlatot tet-te, hogy adják neki a gyermekeket, hogy ő mu-zeumába kiállíthassa és ő hónapokon fizet öt-ezer frankot! — csak derék nép az az amerikai.

— **Égő temető.** Lyonból írják: Váro-sunk régi temetőjében július 19-én gyermekek játsztak és játék közben felgyújtották a régi fákat. Jött egy forgózék, mely a lángokat ma-gasra verte és a tűzet elterjeszté. A hőség foly-tán a föld sok helyen megrepesztett, a szikrák a repedésen keresztül leestek a koporsókhoz és ezek is elkezdettek égni. Csak néhány óra mulva tudtak a lyoniak urai lenni a veszedelemnek. A lakosok kétségbeesése iszonyu, mivel az egész temető elpusztult és nem tudnak egyetlen sirt sem többé megtalálni.

— **Megégetett asszonyok.** Porosz-országból borzasztó hírt jelentenek. Egy jószág-igazgató 119 asszonyt és leányt egy pajtába záratott, s azután ezt meggyújtotta fölöttük. Ez esetet hivatalosan is megerősítik. A hivatalos jelentés így szól: „119 asszony és leány, kik Kursk kormányzóságban, a putivi kertületben le-vő Woltschinski féle uradalmi repamezőn dolgoz-tak, a munkát meg akarta tagadni; majd a jó-százigazgató rossz, élvezetlen kenyeret adott nekik. Midőn ez asszonyok és leányok ebéd után egy pajtába vonultak pihenés végett, az igazgató az ajtót egy lakattal rájuk csukta s aztan eltávozott. Rövid időre azonban négy szol-ga jelent meg s felgyújtotta a pajtát. A tűz gyorsan elharapódzott, s csakhamar az egész épület lángba állt. Az összeszadalt nép nem nyithatta ki az ajtót, mert befelé nyílt, a hon-nan a bezárt szerencsétlenek kifelé toltak. Mind-ezek folytán mind a 119 asszony és leány a lángok áldozatává lön. Őt asszonyt kiűzhattak ugyan a tűzből, de azok a kapott égéseibek miatt pár negyed óra múlva meghaltak. A 119 meg-égett emberi holttest iszonyu látványt nyújtott. A négy gyujtogató közül az egyik azonnal a víz-be ölte magát, a többi hármat elfogták s a börtömbe zárták.

— **A nők** fűzésének veszedelméről egy londoni lap a következőket írja: A 49 éves Jury Amelia holttestének boncolása a következőket eredményezte: dr Hill kijelentette, hogy a gyom-rot valami zsinór szorítása következtében nyol-czadrésznyire szorították össze mi által szinte egy második gyomor képződött; a derék össze-szorítása mint a gyomorra, a májra is hatott, még pedig annyira, hogy a máj egészen össze-lapitva leszorult a medenczébe.

— **Trónörökség** — vétel után. A hi-res Nasreddinnék, ki a bécsi s párisi világkiál-lításokat is meglátogatta, két fia van. Az ö-regebbik, Zil-es-Sultan-Massud anyja az egyik volt nagyvezir lánya, a fiatalabbiké, Muzafer Eddine pedig egy kék vértű hercegnő. A trón-öröklési rend szerint a koronaörökös most, épen a vér kecskéhez is pirossága miatt, a fiatalabbik fiu, mi a nagyobbikat szörnyen bántja és most az apjánakdőt millió arany tomant ígért, ha — őt nevezi ki trónörökösnök, mit perese az apja nem tett meg. — Beszélék azonban, hogy Persia jövő uralkodója még is ő lesz; ha akarja, mert nagyon szereti a nép azért, hogy mű-velt ember, európai szokásai vannak, háremet nem tart és egyetlen feleségét, ki néhá-ly év előtt meghalt és egy gyermeket hagyott hátra, még mindig gyászolja. A herceg most egy tar-tomány kormányzója és alattvalói készek a ked-véért forradalomra is.

CSARNOK.

MOST MÁR NEGYVEN ÉVES LENNE.

Droz Gusztáv rajza.

Ha láttad születni gyermeket, ha kísérted első lépteit az élet övenyén, ha láttad őt sirni s mosolyogni, s hallhatád, a mint kezecskéit feléd nyújtja, a puska-nak nevez: azt hiszed, minden atyai érzelmet ismersz, s mintegy eltöl-ten e mindennap izlett gyönyörűktől, a holnapra téved képeztel; előre sietsz, a jövőt kutatod, türelmetlenkedsz, s mohón, hosszu hajtással iszod a jelen boldogságát, a helyett, hogy csep-penkint izelgetned. De eszed visszatérítésére elég, ha a kicsike megbetegül.

Hogy érezhesd a kötelék hatalmát, mely e kicsikéhez fűz, előbb ki kell állnod azt a félelmet, melyet e kötelék elszakadhatása támaszt: a ki igazán akarja tudni, milyen mély egy folyó, előbb a megfúlás veszélyét kellett benne kiállania.

Emlékezzél csak am reggelre, mikor ágyacskájának függőnyeit szétvonva, halványan, elsoványkodva pillantád meg arcocskáját a vánkoston. Beesett, kékes karikájú szemei félig voltak zárulva. Réd nyílt fel tekintete, de nem mosolygott reád; hozzá szóltál: „Jöreggelt!“ s ő nem felelt. Ábrázata csak levertséget, el-gyöngültést tükrözött: ez a gyermek már nem a te gyermeked volt többé. Valamely sóhaj za-kadt ki mellől, s összeestek tulnehezült pillái. Megfogtad hosszu, áttetsző kezecskéit: forróknak s nedveseknek érezd; a kis rózsakörmök pirja

is sárgává törlődött. Csókkal illeté e szo-gény kis kacsákat, de ajkaid érintésére mi me-gborzolás se felelt.

Akkor megfordultál, s észrevetted nödet, a mint megettét könnyezett.

E perczben érezéd, mint borzadsz össze tetőtől talpig, s mint szorítottát polyp karjaival a vész lehetőségének eszméje, hogy többé el ne bocsásson. Minden perczben vissza tértél az ágyacskához, ismét szétártad a függőnyt, tán azt remélve, hogy rosszul láttad; vagy, hogy valami csuda történt közben: de siettel megint oda hagyni. Könyveid torkod fojtogatták, és te mégis mosolyogtál, hogy a kicsikét is megmo-solyogtad, — érdeklődést, vágyat iparkodtál benne költeni; de hiába; mozdulatlan, kime-rült maradt, még meg se fordult, könnyös szá-vaidd, idegentül mindenki iránt, még te irán, tad is.

S mi kelle, hogy e kis teremtes ennyire leverődjék, ennyire oda legyen? Csak egy-két óra. S mi kellene, hogy teljesen vége legyen mindennek? Ot percz? Talán.

Tudjuk, hogy az élet hajszálon sem áll e harmattestben, mely oly kevésbé való fájdalom-makra. Érezte, hogy a lét csak egy lehelet, s tűnődve szólunk magunkhoz:

Ha ez volna utolsó lehelet!

Csak az imént még panaszkodott. Többé már nem teszi ezt. Ugy tetszik, mintha valaki átölelné, magával vonná s kiszakítaná karjaiból. Ilyenkor feléje lépsz s majd önkénytelen magad-hoz szorítod, hogy a száját életéből önts min-tegy beleje. Ágya nyirkas a lázzadságtól, ajkai kéklőlben. Elvékonyult, kiszáradt orrocskájának lynkai fel és le lüktetnek. Ajkai mélyen tárvák. Pedig ez a szájaacska, ez a szegény szá-jacska, nevetet oly vidáman; ezek az ajkák tapadtak ajkaidhoz . . s mind ez az öröm, ka-caj, bohóság, végtelen fecsegés, a multnak min-den boldogsága tömegesen felmerül emléked elé e lelkendező lélekzet hallgatára, míg szemeid-ből forró nagy könnyespek erednek alá csön-desen.

Szegény ember! lábacskaid tapogatód ke-zoiddel, s nem mered mellét érteni, pedig annyit csókolgattad; nehogy csakugyan oly bor-zasztón elszáradtnak találád, mint a hogy rette-ged; hisz akkor zokogva kellene kitörned. . .

S aztán egy bizonyos perczben, míg a nap sugaraival árasztá el a szobát, mélyebb hang töltötte meg füled, mintha jajzó lett volna. Oda rohantál; arca össze volt vonódva, s rád te-kített szemeivel, melyek már nem láttak többé...

S minden elesőndeslét, megemelt, mozdulatlanná vált, míg beesett arcaiz megárgultak, átlátszóak lettek, mint nyakkötőjén a borostyánkő.

E percz emléke egész életet át megmarad azok szívében, kik szerettek; s még az öregkor-ban is, midőn az idő már elfátyolozta e fájdal-makat, s más örömök, meg más bánatok tölték be napjaidat: a kis haldokló ágya újra meg újra fölűnik az esteli tűz üstökfényénél. A lobogó lángban újra látjuk az elvesztett kicsike szobá-ját, az asztalt, melyen az orvosságos csészék s tégvescék álltak szétszórva, azt a rakatát, mely a betegséggel jár; rendbe rakott ruháskait, me-lyek oly soká vártak reá; elhagyott játéksze-reit ott a szegletben.

A kártpapíron, ajtón látni ujjacskaínak nyomát, azokat a krix-krazokat, miket irónjá-val csinált; még látni azt a szegletet, mely ro-vásoktól, meg időfeljegyzésektől egészen betar-kitva, s hol minden hónapban mérogették, ismét látni őt, a mint játszik, szaladgál, lelkendezve rohan karjaid közé, s ugyanakkor érezd, mint szegződik reád az az ügyes, mozdulatlan és hideg tekintet a nagy fehér szemfedő alól, mely egészen nyirkos a szentelt víztől.

Nemde, öreg anyóm, ez az emlé téged is fölkeres néha, s még mindig nagy könnyet lejtve mondod olykor: „Most már negyven éves lenne!“

S mi nem tudjuk-e, jó öreg, kinek szíve még mindig vérez, hogy tégveszékrenyed alján, az ékszeres mögött, az elárgult levelek mellett, melyek irását nem akarjuk betűzgetni; hogy itt — mondjuk — egész muzeum van szent erek-lyékből: az utolsó pár cipő, melyben a homok-ban futkározott ama nap, mikor fázásról panasz-kodott, — egy-két játékszer tégredék, egy elszá-radt palmaág, — egy fejűtőcske, — az utolsó háromszoros borítéka göngyöltén, s ezer sem-miség, melyek neked — szegény asszony — egész világot képeznek, s megtört szívvednek darabkái.

Ama kötelékek, melyek a gyermekeket szü-leikhez fűzik, feloldódnak. Amazok, melyek a szülőket fűzik gyermekeikhez, ketté szakítódnak. Amott a mult második el végleg; itt a jövő szakad össze örökre.

Franciaiból — r. —

A

„Kelet“ magántáviratai.

(Magyar távirati iroda.)

Bécs, július 25. Az osztrák minis-tertanács holnap ülést tart, melyre Du-najevszky Hallból és Szláv közös pénz-tügyér Ischlből megérkeztek. Valószínű-

leg a megcsehesített bankó-kérdés kerül szőnyegre.

Péteryár, július 25. Kiewből érke-zett hír szerint egy embert fogtak el, ki azt vallotta, hogy Meczenzov csendőrtá-bornokot meggyilkolta. Később visszavette vallomását s kijelenté, hogy elmezavarban szenved. A „Journal de St. Petersbourg“ londoni forradalmi congres-susról elmélkedve, így végzi cikkét: „A forradalmi elemek nyíltan cselekesz-nek és legkevésbé sem tiltakozk szá-nedékaikat. A különböző árnyalathoz tar-tozó conservativoknak gondoskodniuk kell a védelemről.

München, július 25. A lövészek ünnepi menete 3 és fél óráig tartott. Az északnémet, délnémet, svájci és osztrák lövészeket örömrivalgással fogadták. Az egyesült zászlóknak átadásakor a ki-rályi ház valamennyi tagja megjelent.

London, július 25. Egy sofiai di-plomatiai sürgöny szerint ama mozgalom megindulása, mely a nagy bulgáriai kér-dés fölvetését és Sándor fejedelem ural-mának megszüntetését tűzte ki céljául, már csak idő kérdése.

Konstantinápoly, júl. 25. Tefik pasa pénzügyminister marad; a szultán tegnap fogadta ünnepélyes kihallgatáson az új örmény katolikus pátriárkát.

Washington, júl. 25. Tegnapi dél-előtt 11 órakor közzétett jelentés szerint a lővés által okozott sebet a nyílástól néhány ujjnyi távolságra felvagták az or-vosok, hogy a genny lefolyását meg-könnyítsék, délután 1 és fél órakor a láz megszűnt. Garfield elnök keveset evett és nyugodtan aludt. Este 6 órakor jelentették, hogy a kedvező állapot foly-vást tart és a műtétnek jó sikere volt.

Budapest, júl. 25. Tűjvel János és neje Siloboda Mária bűnperét ma tár-gyalta a legfőbb ítélőszék, Tűjvel, a ki 1881. évi január 8—9 közti éjjel atyját és mostoháját meggyilkolta s kirabolta, az I. folyamodási bíróság által halálra, míg neje a rablásbani bűnrészesség miatt 6 évre ítéltetett. A kir. tábla I. r. vád-lottra nézve helybenhagyta, II. r. vád-lottra nézve pedig két évre szállította a büntetést. A curia ma I. r. vádlottat il-letőleg a halálbüntetést helybenhagyta, a II. r. vádlott lopás bűnrészessége miatt 1 évi börtönrre ítéltetett.

Páris, július 25. Az „Agence Ha-vas“ tripolisi levelet közöl, mely megál-lapítja, hogy a helyi hatóságok magatar-tása eddig nem felel meg a konstantiná-polyi kormány által adott biztosításoknak, sőt inkább a csapatok és a hadiszer par-ta szállítását oly tünnető módon végzik, mintha élesíteni kívánnák a muzulmánok fanatizmusát; fölserolja azon számos bo-zsantást, melyeket a francziák és a fran-czia kormány védnöksége alatt álló pol-gárok a helyi hatóságoktól szenvednek; hiszi azonban, hogy ezekről a dolgokról Konstantinápolyban semmit sem tudnak és reméli, hogy a porta minél előbb vé-get fog vetni ennek az állapotnak.

Péteryár, július 25. Hír szerint, III. Sándor csár legközelebb Moszkvában megkoronáztatja magát.

Berlin, július 25. Péteryári hírek szerint Ignatieff belügyér új sajtószabá-lyzatot terjeszt a csár elé, melyben meg-lepőleg s z a b a d e l v i h a t á r o z a t o k foglaltatnak.

Majnai-Frankfurt, július 25. Hay-merle báró táviratot intézett Gűschenhez, melyben köszöni az osztrák-magyar po-litikáról mondott ítéletét és biztosítja, hogy Ausztria Magyarország a keleti kér-dés békés megoldása érdekében érvénye-siti befolyását.

A budapesti árutőzde hivatalos árjegyzéke

1881. év július hó 20.

Ára 100 kilogrammuk Budapestén.

Buza: Bácsai — frt. kr. Tiszavidék — frt. — kr. 12 frt 30 kr. Pestvidék — frt — kr. 11 frt 85 kr. Fehérmegyei 12 frt — kr. 10 frt 10 kr. Bácsai — frt. — kr.

Magyar rozs 9 frt. 90 kr. 10 fr. 15 kr. Takarmány 7 frt. 40 kr. 6 frt 60 kr.

Árpa: 7 frt 55 kr. 9 frt 75 kr. Ma-lata 7 frt 75 kr. — frt — kr.

A szerkesztő postája.

Lázár Ádám és Oroszlán Ist-ván urnaknak. A marosvásárhelyi választás kér-désében a vita annyira elértektelenedett és el-mérgesedett, hogy folytatására lapunk közérdekl ügyek által igénybe vett hasábjait nem nyithat-juk meg. A beküldött nyilatkozatokhoz hasonló hang ufeleteket pedig egyáltalában nem közlünk.

Feloldó szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKÉSY KÁROLY.

Magyar kir. államvasutak menetrendje. (Keleti vonal.)

Ervényes 1881. évi május hó 15-étől.

Nagyvárad—predeali irány Kolozsvártól.

Allomások		Gyors-vonat 202. sz.		Személy-vonat 204. sz.		Vegyes-vonat 202, 203, 204. sz.		Menetjegy árak			
		óra	perc	óra	perc	óra	perc	II. oszt.	III. oszt.	IV. oszt.	V. oszt.
Nagyvárad (Vendéglő)	Elind.	3	25	5	00	6	50	6	29	4	49
M.-Telegd	"	3	56	5	42	8	17	5	31	3	79
Rév	"	4	31	6	24	10	00	4	36	3	12
Csucsá (Vendéglő)	"	5	28	7	28	12	41	2	96	2	12
Bánffy-Hunyad	"	6	01	8	05	2	13	2	06	1	47
Egeres	"	—	—	8	50	3	30	1	16	—	83
Kolozsvár (Vendéglő)	Érk.	7	08	9	40	4	58	—	—	—	—
Kolozsvár	Elind.	7	18	10	14	8	00	—	—	—	—
Apahida	"	—	—	10	36	8	37	—	55	—	39
Gyéres	"	8	30	12	04	10	54	2	14	1	53
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Érk.	8	51	12	38	11	43	2	84	2	03
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	53	12	48	12	23	—	—	—	—
Maros-Ujvár	"	—	—	12	56	12	35	3	12	2	23
Felvincz	"	—	—	1	03	12	52	3	13	2	24
Nagy-Enyed	"	9	17	1	27	1	42	3	67	2	62
Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Érk.	9	33	1	47	2	17	4	24	3	03
Tövis (Vendéglő)	Elind.	9	40	2	07	3	00	—	—	—	—
Karácsonfalva	"	—	—	2	35	3	48	4	90	3	50
Balászfalva	"	10	09	2	50	4	17	5	18	3	70
Hosszu-Ászó	"	—	—	3	07	4	44	5	55	3	97
Mikeszása	"	—	—	3	23	5	15	5	92	4	23
Kapus (Elágazás Nagy-Szeben felé)	Érk.	10	42	3	41	5	44	6	33	4	52
Kapus (Vendéglő)	Elind.	10	49	3	51	6	52	—	—	—	—
Medgyes	"	11	03	4	11	7	42	6	74	4	82
Erzsébetváros	"	11	25	4	44	8	45	7	48	5	34
Segesvár (Vendéglő)	Érk.	11	51	5	22	9	49	8	38	5	99
Segesvár	Elind.	12	11	5	32	10	33	—	—	—	—
Héjasfalva	"	12	26	5	50	11	15	8	79	6	28
Erked	"	—	—	6	28	12	19	9	45	6	75
Homoród-Kóhalom	"	1	29	7	29	2	00	10	56	7	54
Ágostonfalva	"	2	04	8	18	3	53	11	58	8	28
Apáca	"	2	24	8	51	4	41	12	12	8	66
Földvár	"	2	44	9	23	5	37	12	33	9	09
Brassó (Vendéglő)	"	3	25	10	02	6	48	13	63	9	75
Predeal	Érk.	4	28	—	—	—	—	14	87	10	62

Predeal—nagyvárad irány Kolozsvártól.

Allomások		Gyors-vonat 201. sz.		Személy-vonat 203. sz.		Vegyes-vonat 201, 202, 203. sz.		Menetjegy árak			
		óra	perc	óra	perc	óra	perc	II. oszt.	III. oszt.	IV. oszt.	V. oszt.
Predeal	Elind.	1	09	—	—	—	—	14	87	10	62
Brassó (Vendéglő)	"	2	16	6	13	7	25	13	63	9	75
Földvár	"	2	44	6	52	8	35	12	73	9	09
Apáca	"	3	03	7	23	9	34	12	12	8	65
Ágostonfalva	"	3	18	7	51	11	00	11	58	8	28
Homoród-Kóhalom	"	3	52	8	41	12	48	10	56	7	54
Erked	"	—	—	9	41	2	49	9	45	6	75
Héjasfalva	"	4	54	10	15	4	01	8	79	6	28
Segesvár (Vendéglő)	"	5	07	10	32	4	29	—	—	—	—
Segesvár	"	5	12	10	52	5	23	8	38	5	99
Erzsébetváros	"	5	40	11	31	6	49	7	48	5	34
Medgyes	"	6	01	12	06	8	10	6	74	4	82
Kapus (Elágazás Nagy-Szeben felé)	Érk.	6	13	12	24	8	38	—	—	—	—
Kapus (Vendéglő)	Elind.	6	31	12	30	9	50	6	33	4	52
Mikeszása	"	—	—	12	49	10	30	5	92	4	23
Hosszu-Ászó	"	—	—	1	05	10	54	5	55	3	97
Balászfalva	"	7	03	1	25	11	39	5	18	3	70
Karácsonfalva	"	—	—	1	40	12	06	4	60	3	50
Tövis (Elágazás Gyula Fehérvár felé)	Érk.	7	30	2	06	12	49	—	—	—	—
Tövis (Vendéglő)	Elind.	7	37	2	26	2	18	4	24	3	03
Nagy-Enyed	"	7	54	2	48	3	04	3	67	2	62
Felvincz	"	—	—	3	10	3	47	3	13	2	24
Maros-Ujvár	"	—	—	3	17	3	58	3	12	2	23
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Érk.	8	18	3	24	4	09	—	—	—	—
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	23	3	34	4	50	2	84	2	03
Gyéres	"	8	47	4	10	5	55	2	14	1	53
Apahida	"	—	—	5	38	—	—	—	55	—	39
Kolozsvár (Vendéglő)	Érk.	10	7	5	50	8	47	—	—	—	—
Kolozsvár	Elind.	10	17	6	28	8	20	—	—	—	—
Egeres	"	—	—	7	26	10	08	1	16	—	83
Bánffy-Hunya	"	11	32	8	12	11	38	2	06	1	47
Csucsá	"	12	05	8	54	1	25	2	96	2	12
Rév	"	12	50	9	52	3	56	4	36	3	12
M.-Telegd	"	1	17	10	27	5	43	5	31	3	70
Nagyvárad (Vendéglő)	Érk.	1	45	11	04	6	52	6	29	4	49

Kapus—Nagyszebeni szárnyvonal.

Allomások	Szem. von. 1082. sz.	Vegy. von. 1812. sz.	Allomások	Szem. von. 1801. sz.	Vegy. von. 1811. sz.	Allomások	Szem. von. 1811. sz.	Vegy. von. 1811. sz.	Árak
Kapus (V.) Ind.	11	19	Kapus (V.) Ind.	4	25	N. Szeben (V.) L.	3	58	6 19 5 85
N. Szeben (V.) É.	1	41	N. Szeben (V.) É.	6	50	Kapus (V.) Érk.	5	50	8 33 4 52

Tövis—Gyulafehérvári szárnyvonal.

Allomások	Szem. von. 1702. sz.	Vegy. von. 1712. sz.	Allomások	Szem. von. 1701. sz.	Vegy. von. 1711. sz.	Allomások	Szem. von. 1701. sz.	Vegy. von. 1711. sz.	Árak
Tövis (V.) Ind.	2	39	Gy. Fehérvár I.	1	01	Tövis (V.) Érk.	1	33	5 01 3 59
Gy. Fehérvár É.	3	11	Tövis (V.) Érk.	1	33	Tövis (V.) Érk.	1	33	1 24 3 03

Jegyzet. A vastagabb ke-
retbe nyomtatott számok az esti 6
órától reggeli 5 óra 59 percig szá-
mított éjjeli időt jelentik.

Kocsárd—Marosvásárhelyi szárnyvonal.

Allomások	Szem. von. 1602. sz.	Vegy. von. 1612. sz.	Allomások	Szem. von. 1601. sz.	Vegy. von. 1611. sz.	Allomások	Szem. von. 1601. sz.	Vegy. von. 1611. sz.	Árak
Kocsárd (V.) Ind.	9	12	Kocsárd (V.) Ind.	5	00	M.-Vásárhely Ind.	9	07	5 31 3 70
Maros-Ludas	10	08	Maros-Ludas	4	08	Csapó-Radnóth I.	10	28	1 28 3 05
Csapó-Radnóth I.	11	13	Csapó-Radnóth I.	6	05	Maros-Ludas	11	20	6 55 3 62 2 59
M.-Vásárhely É.	12	26	M.-Vásárhely É.	7	18	Kocsárd (V.) Érk.	12	14	7 49 2 84 2 03

ELSŐ ORSZÁGOSAN SZABADALMAZOTT tudakozó-, közvetítő-, elhelyezési és bizományi intézet Kolozsvárt.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudására
hozni, hogy helyt, a fűtőn 14. szám alatt, Tauffer János
ur czukrászata mellett egy új országos, eddig az erdélyi
részben hiányzott TUDAKOZÓ-, KÖZVETÍTŐ-, ELHE-
LYEZÉSI- és BIZOMÁNYI intézetet léptettem életbe, mely
közvetít minden adás-vevést, valamint mindenféle e szakba
vágó elhelyezéseket is a leggyorsabban teljesít.
Elvállal minden kigondolható helyi, vidéki és
külföldi megbízásokat a legutányosabban.
Az intézeti iroda a nap bármely részében nyitva áll.
Hozzáim beérkező levelek elintéztetése céljából meg-
felelő bélyeg melléklendő.
Midőn új vállalatot a n. é. közönség becses figye-
mébe ajánlom, maradok
(335) 1—1

kiváló tisztelettel
Aszpisz Jakab.

ASZPISZ SÁMUEL

ÚJ ZSÁK-KÖLCSONINTÉZETE

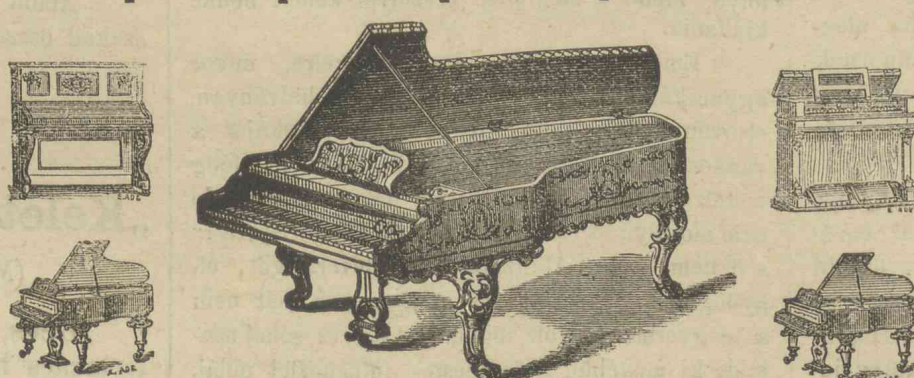
Kolozsvárt, Kül-tordanteza 16. sz. alatt van a Biasini-szál-
(336) loda közelében 1—3
A kölcsöndj 1 darab zsák után hetenként 1 1/2 kr.,
egy hétnél további használat mellett csak 1 kr. Gubicsnak
és cserhajnak való zsákok még jutányosabban kapható.

könyv- és zenemű-raktár.

Bárhol és bárki által hirdetett bel- és külföldi könyv és
zenemű, folyóirat és divatlap azonnal gyorsan és jutányosan
kapható vagy megrendelhető néhány nap alatt.

a plébánia épületben a piaci templommal szembe.

(33) ZONGORA és HARMONIUM RAKTÁR. 33—*

Nyomatott a „KELET” nyomdájában Kolozsvárt.

Első és legnagyobb butor raktár

DUHONY JÁNOS-nál

Kolozsvárt, a Redoute (vigadó) épületében.
Kolozsvári butor gyártmányainak és minden ezen
szakmába vágó cikkeknek nagy raktára.

Főraktára nádfontu fa- és vaskeretű butoroknak.
Dus választék Paszomány munkákban, vég vagy meter számra.
Különböző nagyságu lőszór madrácz és szőnyegek választékos raktára.

Van szerencsém a n. érd. közönség figyelmébe ajánlani, miszerint
raktáromban mindennemű asztalos, esztergályos és kárpitos munkák
francia divatlapok mintája szerint készletben találhatók és megrendelhetők
minden szakmába vágó megrendeléseket felelősség mellett elvállalok, úgy
szintén ocska butorokat átalakítok.

Mindenféle álló, függő és asztali tükrök, butorkelmék, ágy- és asz-
talterítőkből a legelső gyárakból dus raktárom van.

Elvállalok

minden rangu menyasszonyi butor kelengyezéseket, irodai berende-
zéseket és végül butor himzéseket a legutányosabb árakban felelősség
mellett.

Ugy helyi mint vidéki megrendelések gyorsan és pontosan telje-
sítettnek.

Midőn ezen nagy raktáram egyes kiválóbb cikkeit a n.
érd. közönségnek felsorolom, teljes tisztelettel kérem az eddigi,
éveken át engem megtisztelő bizalmokra ezentel is érdemesíteni

Kiváló tisztelettel

Duhony János.

(436)

75—100

RAPPOLD FERDINAND

csiszoló-szerek gyára

Bécs, Margarethen, Pilgramsgasse 20 ajánlja. naxos-csiszoló, fény-csiszoló
szereit csiszoló-tárcsáit, csiszoló-vásznát, csiszoló-papírt, üveg-papírt, kes-
takarítószert, takarító-posztóját, takarító-porát, fényesítő-folyadékát, acél-
fenő-anyagát, Olom-papírt, Czik-hamut, Piros-fényporát, fenőkövet, tajték-
kővet valamint minden a köszörlő, fényelő-anyagokhoz tartozó szert, acél-vas, gránit,
márvány és üveg felékhöz.
(304) 8—12